

Ehdotus toimenpiteistä Nuorten pahoinvointi-teematyöskentelyn pohjalta

Nuorisovaltuusto on käsitellyt Nuorten pahoinvoinnin teemaa kohta puolentoista vuoden ajan ja kerännyt tietoa mm. nuorille tehdyllä kyselyllä, järjestämässään keskustelutilaisuudessa ja tutustumalla kouluterveyskyselyn tuloksiin. Nuorisovaltuusto on ollut huolissaan julkisesta keskustelusta, jossa nuoriin ja heidän toimintaansa kohdistuu paljon kritiikkiä ja aiheetonta arvostelua. Nuorisovaltuusto on huolissaan siitä, kuuluuko nuorten ääni nuorten pahoinvointia tai yleisesti nuoria koskevissa keskusteluissa ja onko kaikki valta nuoria koskevissa asioissa aikuisten käsissä.

Nuorisovaltuusto haluaa lisätä nuorten ja aikuisten välistä vuoropuhelua ja edistää nuorten hyvinvointia yhteisen työskentelyn kautta. Nuorisovaltuusto toteutti kyselyn pohjalta myös videoprojektin, jolla haluttiin tehdä näkyväksi niitä paineita, joista nuoret kyselyssä kertoivat. Video julkistettiin mielenterveysviikolla 20.11.2023 järjestetyssä keskustelutilaisuudessa, johon kutsuttiin avoimella kutsulla nuoria ja aikuisia: kuntalaisia, päättäjäroolissa toimivia, yrittäjiä, toimittajia jne. Nuorisovaltuusto on keskustellut ilmiöistä laajasti ja haluaa tehdä ehdotuksen toimenpiteistä kyselyiden tulosten ja käydyn keskustelun pohjalta.

Henkinen ja fyysinen väkivalta

Henkisen ja fyysisen väkivallan kokemukset vanhemman tai huoltapitävän aikuisen taholta ovat olleet ala- ja yläkoululaisten keskuudessa huolestuttavan runsaita. Alakouluikäisissä (4-5. lk) joka kolmas ilmoittaa kokeneensa henkistä väkivaltaa ja lähes joka viides fyysistä väkivaltaa. Määrät ovat merkittävästi kasvaneet v. 2021 kyselystä. Yläkoululaisissa tuloksissa on pientä parannusta edelliseen kyselyyn, mutta silti joka kymmenes 8-9-luokkalaisista kokee fyysistä väkivaltaa ja joka kolmas henkistä väkivaltaa vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten taholta.

Nuorisovaltuusto esittää, että tietoa lähisuhdeväkivallasta lisätään ja avun mahdollisuuksista viestitään tehokkaasti lapsille ja nuorille sekä aikuisille. Vanhemman ja huoltapitävän aikuisen tulee olla lapsen ja nuorten merkittävin turvan tarjoaja. On hienoa, että yläkoululaisten kokema keskusteluyhteys vanhempien kanssa on parantunut ja koetaan, että koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. On syytä toimenpiteillä varmistaa, että tämä hyvä kehitys jatkuu.

Nettiriippuvuus ja sosiaalinen media

Sekä alakoululaisten että lukiolaisten vastauksissa korostui myös kokemus siitä, että yritykset viettää vähemmän aikaa netissä eivät ole onnistuneet. Myös julkisuudessa on käyty keskustelua puhelinten käyttämisestä oppitunneilla, fyysisistä haitoista sekä erilaisten pelien koukuttavuudesta.

Nuorisopalvelut järjestää aiheeseen liittyen teemaluennon Aurinkovuorella kaikille kuudesluokkalaisille, yläkoulu-lukiolaisille ja huoltajille tai muille aiheesta kiinnostuneille.

Turvaton kouluympäristö ja koulukiusaaminen

Koulukiusaaminen on laajuudessaan erittäin vaikea ilmiö, jonka vaikutukset ulottuvat syvälle ja ovat pitkäkestoisia. Sen kokemus nousee kyselyn tuloksissa esiin siinä määrin, että toimenpiteitä tarvitaan välittömästi ja pitkäjänteisesti. Jos verrataan Asikkalan tuloksia koko maahan, nousevat meillä alakoululaisten vastauksissa esiin muuta maata negatiivisempänä kokemus välituntien pelottavuudesta (3,3 %). Yläkoululaisissa koko maahan verrattuna koetaan enemmän nimittelyä, naurunalaiseksi tekemistä ja loukkaavaa kiusoittelevaa (36,9 %), huomiotta ja kaveriporukan ulkopuolelle jättämistä (26,1 %) sekä syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla (45,8 %). Lisäksi täällä koko maahan verrattuna harvempi jättää osallistumatta kiusaamiseen. Täällä lähes puolet yläkoululaisista on osallistunut kiusaamiseen tai ollut kiusattuna lukuvuoden aikana. Lukiolaisissa loukkaamista/ kiusaamista koetaan ilmeillä ja eleillä (18,8 %), nimitellen ja tehden naurunalaiseksi (21,8 %) sekä tönien, potkien ja lyöden (7,9 %).

Positiivisina huomioina haluamme nostaa esiin alakoulussa koetun kouluinnostuksen ja sen, että koulunkäynnistä pidetään. Kasvava määrä lapsista kokee alakoulussa, että he ovat tärkeä osa luokkayhteisöä ja että koulussa on mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. Myös koululounaan maku ja laatu nousee alakoululaisten vastauksissa esiin positiivisena.

Koulun toimet ovat erityisen merkittäviä koulukiusaamiskysymyksissä.

Nuorisovaltuusto ehdottaa että,

- koetusta koulukiusaamisesta tehdään erillinen selvitys
- ryhmäytymiseen varataan enemmän aikaa ja sitä jatketaan läpi luokka-asteiden
- kouluissa varmistetaan toimintaohjeet kiusaamiseen puuttumisessa ja niissä korostetaan aikuisen merkitystä tilanteisiin puuttujana
- kouluille nimetään kiusaamisyhdyshenkilö, jonka tehtävänä on toimia kiusaamistapauksissa luotettavana aikuisena, jolle on matala kynnyksellä kertoa kokemuksista. Yhdyshenkilö voi

toimia esimerkiksi ryhmänohjaajan työparina ja varmistaa osaamista asioiden selvittelyssä. Nuoret toivovat, että heitä kuullaan henkilöiden nimeämisessä. Esitykset henkilöistä perustuvat koettuun luottamukseen.

- kouluviihtyvyyttä ja viihtyvyyttä tukevaa toimintakulttuuria tuetaan erityisesti uuden koulun käyttöönoton yhteydessä

Mielekäs ja hyvinvointia tukeva vapaa-aika

Yläkoulun osalta kiinnostavien harrastusten hinnan kokeminen liian kalliiksi on vähentynyt ja omatoiminen liikkuminen vapaa-ajalla lisääntynyt. Terveystarkastukset koetaan keskusteleviksi ja yksilöllisiksi ja muuhun maahan verrattuna täällä koetaan hieman enemmän positiivista mielenterveyttä. Lukiolaisten osalta hampaiden harjaus ja nukkuminen ovat parantuneet. Positiivisena nousee esiin myös vähentynyt alkoholinvälitys alaikäisille, nettiriippuvuuden kokemuksen vähentyminen ja parantunut keskusteluyhteys vanhempien kanssa. Ohjattua harrastustoimintaa on tarjolla runsaasti, mutta kaikki eivät koe sitä itselleen mielekkääksi. Asikkalassa harrastaminen on kuitenkin yleistä ja sen turvaaminen vähentää osaltaan myös pahoinvointia.

Nuorisovaltuusto esittää, että vaihtoehtoisen toiminnan tarjontaa lisätään tarjoamalla keskustaan Heinolan kontin kaltainen luvallinen katettu oleskelutila. Tilan sijoittelulla vähennettäisiin marketeilla koettua häiritsevää käyttäytymistä ja vastakkainasettelua nuorten ja aikuisten välillä.

Yhteinen vastuu

Erityisesti nuorisovaltuuston kyselyn vastauksissa ja keskustelutilaisuudessa nousi esiin toive siitä, että nuorten asia koettaisiin yhteisenä asiana. Koronan jälkiä korjataan vielä pitkään ja pahoinvointi ilmiönä koskettaa monia.

Vastuuta voi kantaa jokainen aikuinen omalta osaltaan; kohtaamalla avoimesti, toimimalla aikuiskummina tai mentorina, sponsoroimalla nuorten toimintaa, tarjoamalla työtä nuorille, tsemppaamalla, rohkaisemalla avun hakemiseen, ottamalla haasteita puheeksi, huomaamalla nuoret positiivisesti, yleistämällä vähemmän, osoittamalla kiinnostusta, toimimalla yhdessä muiden kanssa sekä puuttumalla aktiivisesti.

Nuorisovaltuusto avaa kokouksiinsa lautakuntaesittelyt- pykälän, johon viranhaltijat voivat tuoda esiteltäväksi mitä tahansa ajankohtaisia päätösasioita jo valmisteluvaiheessa. Näin voidaan matalalla kynnyksellä osallistaa nuoria ja toteuttaa yhteistoimintaa.

Nuorilla ei ole käytettävissään juuri minkäänlaisia resursseja ja aikuisten (erityisesti päättäjien) vastuulla on varmistaa, että nuorten näkökulma tulee kuulluksi ja tarve palveluille tunnistetuksi. Positiivisesti kehittyneiden asioiden takana on pitkäjänteistä työtä, joka vaatii resursseja ja tukea. On tärkeää tunnistaa ne asiat, joilla pahoinvointia voidaan vähentää ja joilla on positiivinen vaikutus nuorten kokemaan pahoinvointiin. Niiden tunnistaminen ja lisääminen vaatii sitoutumista ja nuorten edun valvontaa.

Nuorisovaltuusto esittää toimenpiteenä sitä, että viranhaltijat käyttävät päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin ohjeistusta tunnistaakseen kohtia, jossa lapset ja nuoret tulee olla osana päätöksentekoprosessia.

Asikkalassa 25.3.2024

Asikkalan nuorisovaltuusto,

Saimi Vesterinen

Saimi Vesterinen, pj.

Hannele Korhonen

Hannele Korhonen, varapj.

Eero Ala-Heikkilä

Eero Ala-Heikkilä, sihteeri

Heini Laitinen

Heini Laitinen

Peppiina Kiuru

Peppiina Kiuru

Adele Ahvenainen

Aamu Ilmonen

Aamu Ilmonen